

Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics
Febrer de 2016

1

ESCRIURE, PER A QUÈ?

2

EL CAMÍ DE L'APRENTATGE DEL CODI

**CICLE DE
CONFERÈNCIES:**

3

LLETRES I SONS, UN BINOMI PER ENCAIXAR

ED. INFANTIL

I

CICLE INICIAL

4

LLETRES, MANS, LLAPIS, TECLATS I PANTALLES

5

SOM ESCRITORS I ESCRITORES!

6

POSEM-NOS D'ACORD: LES LÍNIES DE CENTRE!

CONFERÈNCIA 2

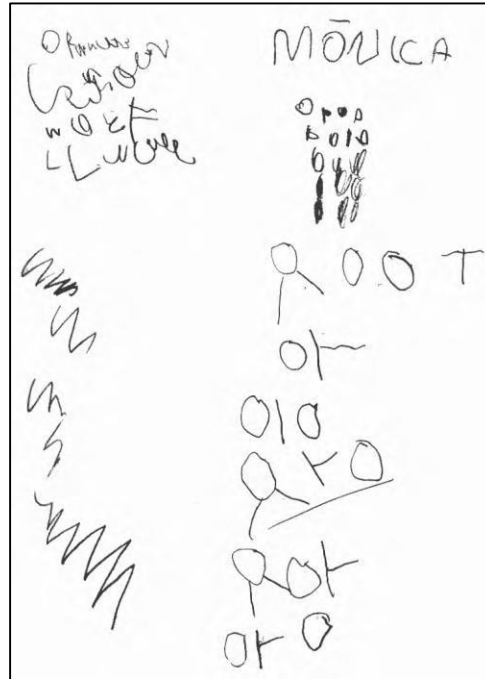
EL CAMÍ DE L'APRENENTATGE DEL CODI

Educació infantil i cicle inicial

El camí de l'aprenentatge del codi

- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 Avaluació
- 8 Per acabar...

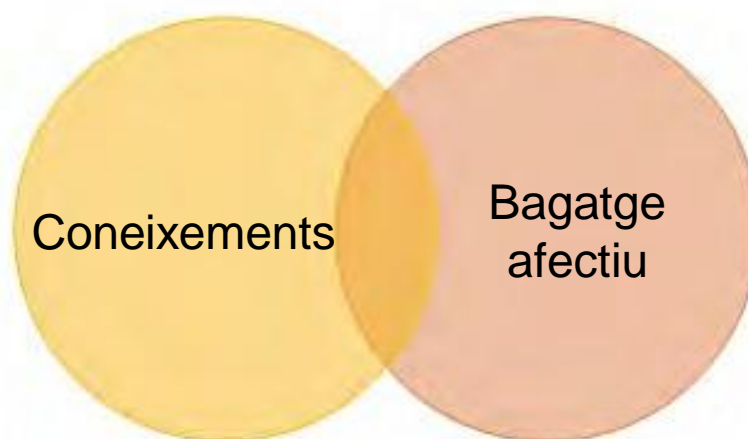

Què entenem per coneixements previs?

“Els coneixements previs es refereixen al bagatge de coneixements declaratius, procedimentals i contextuals que posseeix la persona davant d’una situació d’adquisició de noves informacions i al bagatge afectiu que les noves informacions puguin monopolitzar”.

Font: Joan Perera i Liliana Tolchinsky

Per què són tan importants?

Perquè incideixen en:

- com s'entenen les explicacions del docent,
- les interpretacions que fa l'alumne dels continguts,
- l'ús dels materials,
- els errors que comet l'alumne,
- el tipus de dificultat.
- la informació que l'alumne aporta en un context d'ensenyament.

Font: Joan Perera i Liliana Tolchinsky

Com els han elaborat?

L'adquisició dels primers coneixements depèn de tres factors:

- 1) La freqüència amb què el nen es relaciona amb el material imprès.
- 2) El contacte del nen amb adults lectors.
- 3) La capacitat del nen per relacionar els segments sonors amb les lletres escrites.

Font: Teberosky, 1999

“Actualment sabem que molt abans que comenci l’ensenyament formal de la lectura i l’escriptura, els infants que creixen en comunitats alfabetitzades desenvolupen “teories” sobre l’escriptura, són sensibles a les característiques dels diferents productes discursius i es mostren interessats a participar en activitats de lectura i escriptura”.

Ferreiro i Teberosky, 1979; Kamberelis, 1992; Tolchinsky, 2003.

Característiques dels coneixements previs

La diversitat dels alumnes pot ser molt gran

- Acumulació d'experiències viscudes
- Maduresa dels infants
- Domini del llenguatge oral
- Valoracions culturals de la llengua escrita
- Actituds envers l'aprenentatge
- Motivació
- ...

Els coneixements previs no són estables, evolucionen contínuament.

L'escola ha de donar resposta a tot l'alumnat, siguin quins siguin els coneixements previs de cadascú.

Funcions de l'escola

Montserrat Bigas

“L'escola ha de partir de les experiències que els nens i nenes han adquirit amb la família i al seu entorn social, i proposar activitats que siguin funcionals i significatives”.

Ana Teberosky

“L'objectiu és que tots puguin treballar reflexivament i construir pensament, col·lectivament”.

“El primer pas és treballar a partir del pensament de cadascú, sabent amb claredat que és el que pot aprendre en cada cas”.

El camí de l'aprenentatge del codi

- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 Avaluació
- 8 Per acabar...

Aprendre significativament no és acumular coneixements sinó integrar, modificar, establir relacions i coordinar el que ja sap l'alumne i el que vol aprendre.

Font: Montserrat Fons

Aprendre és ampliar les fronteres del pensament.

Font: Ana Teberosky

Implicació de l'alumne en l'aprenentatge significatiu

L'alumne esdevé protagonista del seu aprenentatge.

Escola Congost (Canovelles)

- Esforç i implicació en l'aprenentatge:
 - assolir reptes
 - provar i experimentar
 - proposar solucions
 - col·laborar, ajudar
 - valorar
- Predisposició: motivació i aspectes afectius.

Zona de desenvolupament pròxim

ZON DE DESENV. POTENCIAL

ZONA DE
DESENV.
PRÒXIM

ZONA DE
DESENV.
REAL

Lev Visgotsky

Fins aquí ho
puc fer sol. Si
us plau, no
m'ajudis!

<http://www.troy.k12.mo.us/domain/93>

L'alumne construeix nous aprenentatges en la ZDP agafant en préstec els coneixements del mestre o dels companys.

Construcció del coneixement sobre l'escriptura

Ana Teberosky

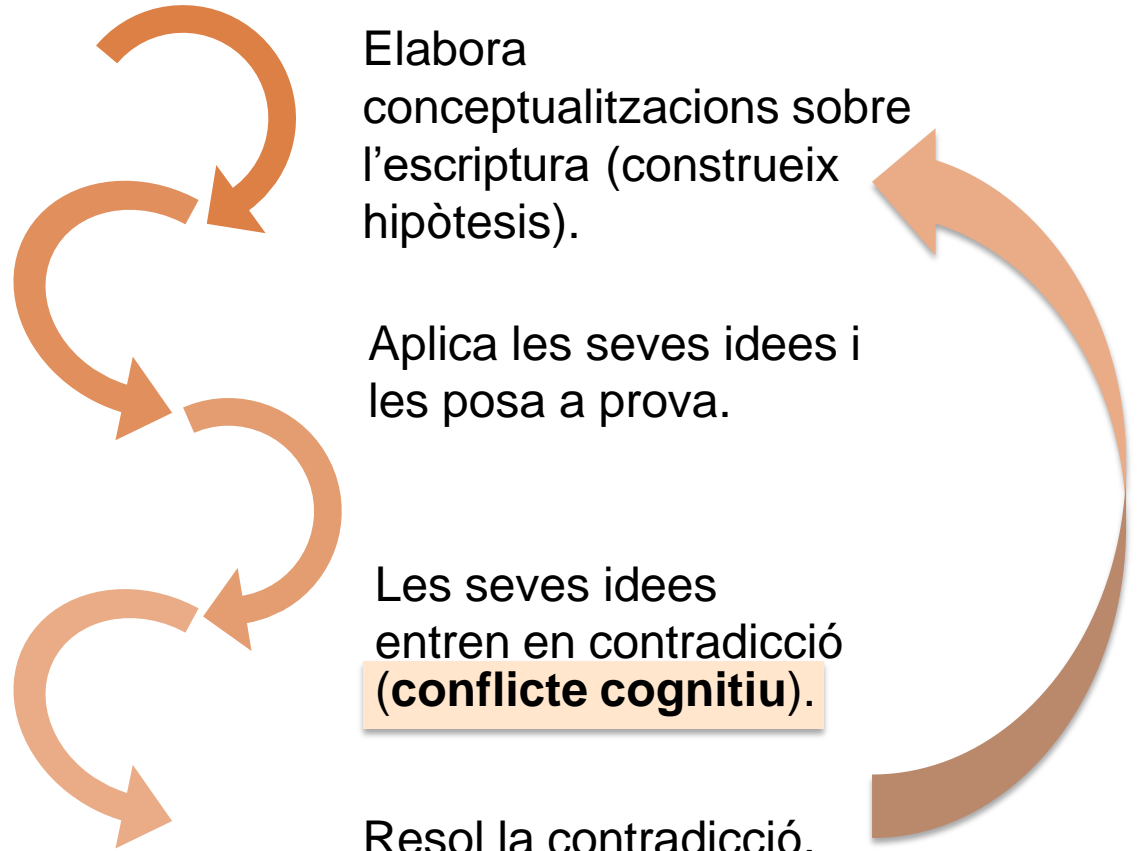
L'infant:

Elabora conceptualitzacions sobre l'escriptura (construeix hipòtesis).

Aplica les seves idees i les posa a prova.

Les seves idees entren en contradicció (**conflicte cognitiu**).

Resol la contradicció.

Conflicte cognitiu

Un **conflicte cognitiu** és aquell que es produeix quan els coneixements previs d'un individu entren en conflicte amb nous coneixements.

**Aprenentatge
significatiu**

Cal modificar els coneixements i les representacions mentals prèvies, de manera que els nous coneixements s'hi integrin.

Vull escriure
els noms dels
meus amics.

Per escriure
necessito
lletres.

Aquí no diu el
meu nom.

Conflicte cognitiu

Necessitat de reorganitzar les idees i de formular-ne de noves.

<http://www.slideshare.net/vaquers/reuni-ei-4-anys-2011>

“L’aprenentatge de la lectura i l’escriptura no es desenvolupa de manera additiva, sinó per reorganització de coneixements de diferent contingut, tipus i nivell”.

El camí de l'aprenentatge del codi

- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 Avaluació
- 8 Per acabar...

Saber situar-se en la ZDP

OBJECTIUS CURRICULARS

Objectius per a aquell curs o nivell
Nova etapa d'escriptura

← Es té clar on anem.

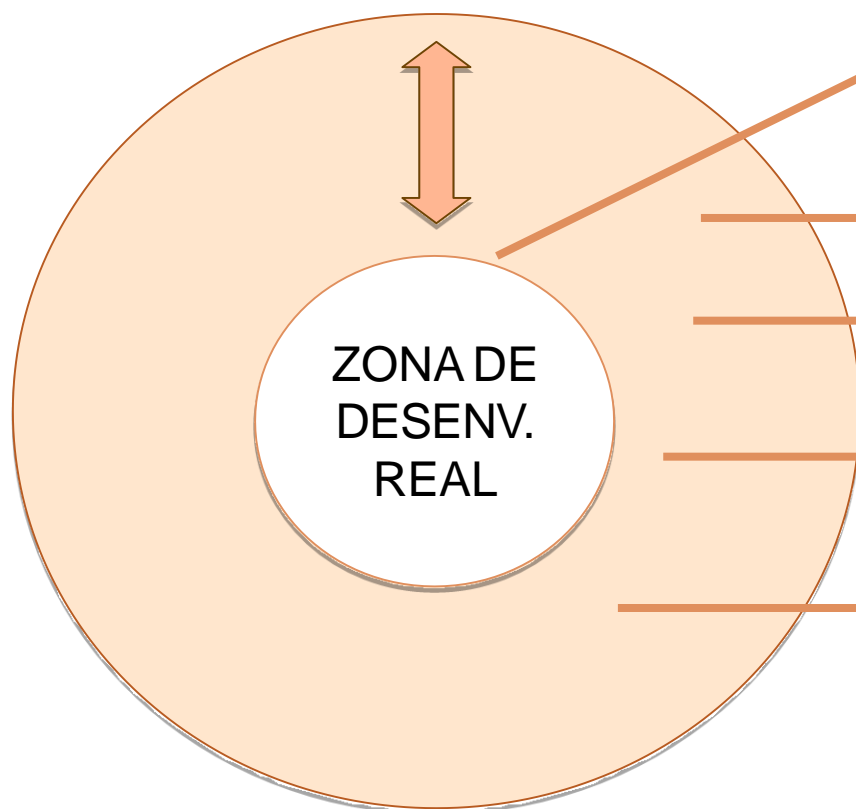
Es té clar d'on partim.

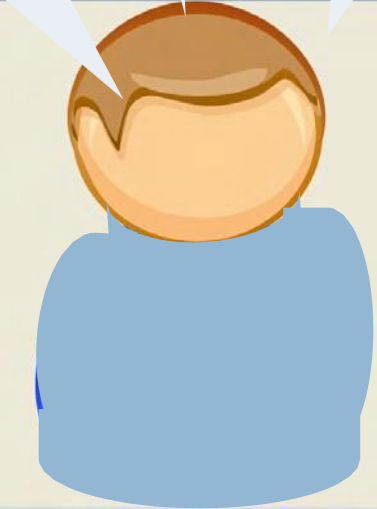
S'estableixen objectius
d'aprenentatge.

Es donen ajudes i es retiren.

Es plantegen reptes assumibles.

Es promou la interacció per
resoldre els problemes
d'aprenentatge.

Jo no en sé,
d'escriure.

No ho sé
escriure.

No sé
quines
lletres són.

Prova-
ho!

Intenta-ho!,
després si cal ja
ho arreglarem.

Mirem què és
el que ja
saps fer.

Fes-ho
com a tu
et sembli!

Estimular que escriguin els alumnes.

Molt bé, això de posar lletres diferents per a paraules diferents!

Quin començament més bonic!

Apa, si que en sabeu de lletres!

Què ben posada la data en aquest racó!

Ui, quantes lletres encertades!

Valorar tots els intents d'escriptura.

Saber esperar

Interpretar les respostes

Fer de model com a escriptor

Intervenir per facilitar els
aprenentatges

Formular reptes assequibles

Donar informació

Orientar la recerca de solucions

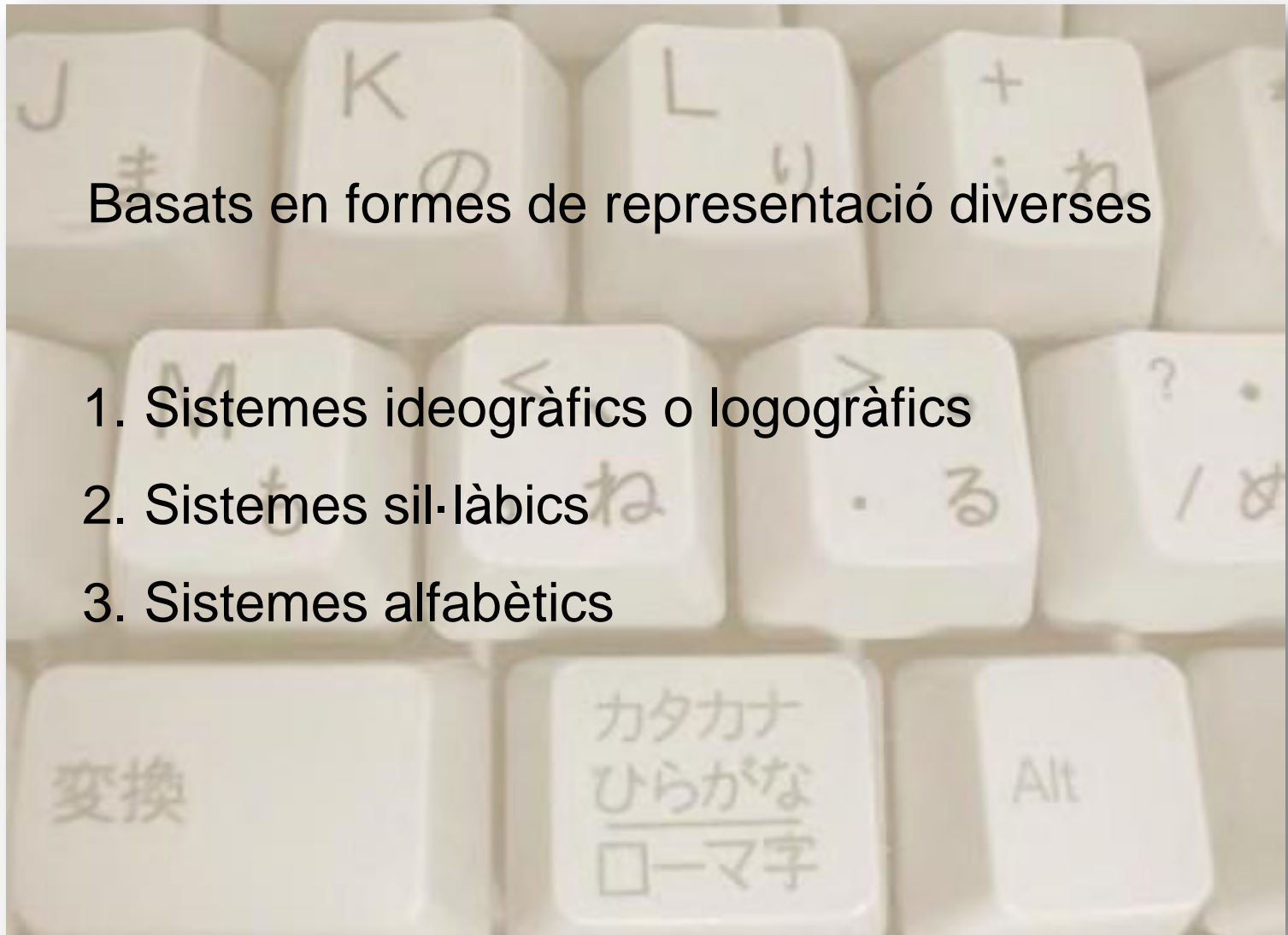
El camí de l'aprenentatge del codi

- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 Avaluació
- 8 Per acabar...

Diferents sistemes d'escriptura

Basats en formes de representació diverses

1. Sistemes ideogràfics o logogràfics
2. Sistemes sil·làbics
3. Sistemes alfabètics

Sistemes ideogràfics o logogràfics

<http://lh5.ggpht.com/>

- Utilitzen símbols que corresponen a elements significatius del pla conceptual.
- Es necessita una gran capacitat de memorització (un signe per concepte).
- Molts dels sistemes de base ideogràfica són avui dia mixtos (per exemple el xinès).

Sistemes sil·làbics

压移因永管衛易益液演宓往桜恩可
佞俩河過賀解格確額刊幹慣眼基寄
規技義逆久旧居許境均禁句群經潔
件券險檢限現減故個護効厚耕鉞構
興講混查再災婁採際在財罪雜酸贊
支志枝師資飼示似識質舍謝授修述
術準序招承証条状常情織職制性政
勢精製稅責績接設舌絶錢祖素総造
像增則測属率損退貸態团断築張提
程適敵統銅導徳独任燃能破犯判版
比肥非備俵評貧布婦富武復複仏編
弁保墓報豊防貿暴務夢迷綿輸余預
容略留領快

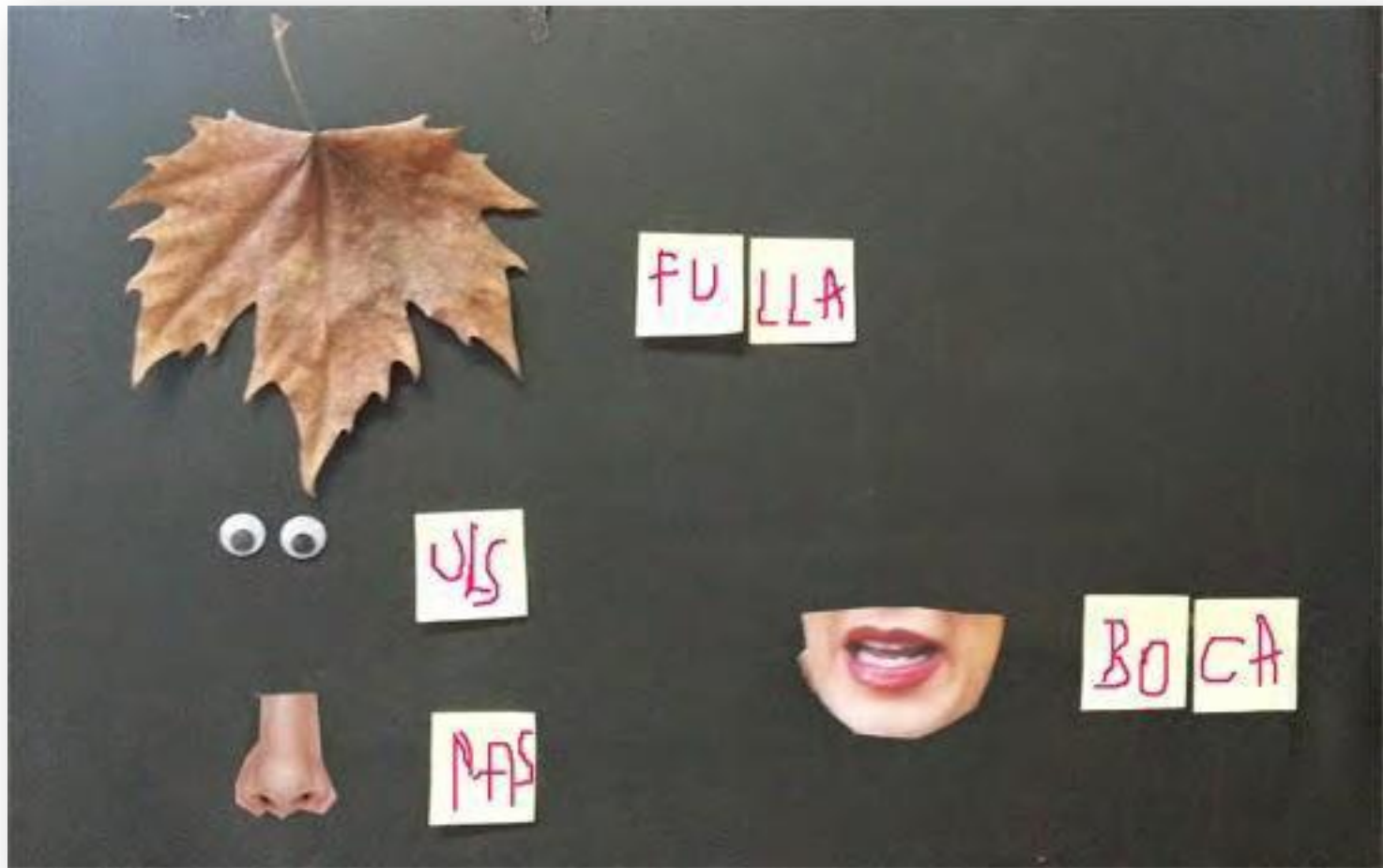
- Tenen un signe per a cada síl·laba.
- La representació oral té base fònica.
- El japonès és de base sil·làbica (75 signes), però ha incorporat logogrames del xinès (mixt).

Sistemes alfabètics

https://ca.wikipedia.org/wiki/Alfabet_llat%C3%A9#media/File:Caslon-schriftmusterblatt.jpeg

- Representen les unitats fòniques més petites.
- Amb un nombre reduït de signes augmenten les possibilitats de representació.

<http://marta345.blogspot.com.es>

Llengua romànica

Sistema alfabètic

Continguts d'escriptura

- Les correspondències fonogràfiques
- La individualització de la paraula
- Els signes de puntuació
- El nom, la forma i el traç de cada lletra, i el reconeixement dels diferents tipus de lletra
- La linealitat i l'orientació de l'escriptura (esquerra/dreta i a dalt/a baix)
- L'accent gràfic
- L'ortografia
- L'ús de majúscules

Font: Paulina Ribera

- Correspondències entre els sons i les grafies
- Separació correcta de les paraules
- Signes de puntuació més bàsics
- Normes bàsiques per a la bona presentació dels textos escrits senzills
- Discriminació fonètica de sons, síl·labes i accents en les paraules
- Normes ortogràfiques més senzilles i d'ús més freqüent

Currículum. DECRET 119/2015

El camí de l'aprenentatge del codi

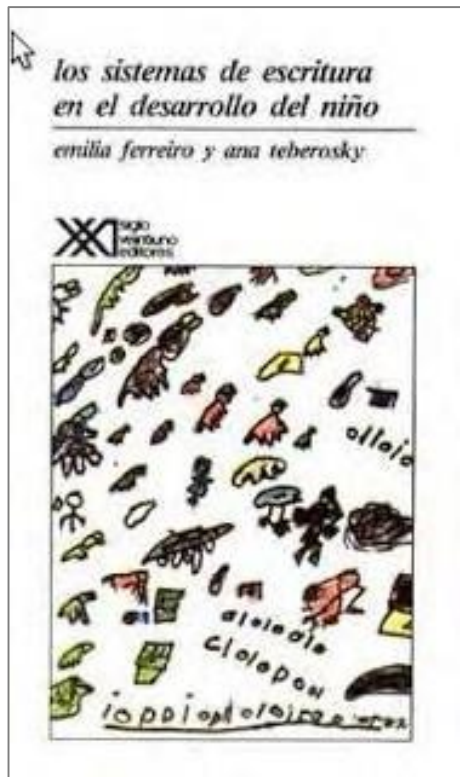
- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 Avaluació
- 8 Per acabar...

Ana Teberosky

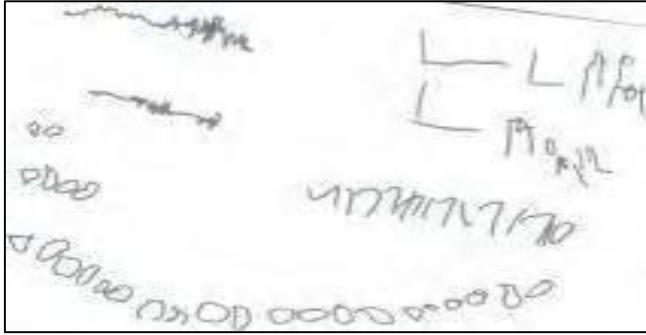
Emilia Ferreiro

Publicat el 1979

- Aprendre a escriure és un procés evolutiu.
- Entre els 4 i els 7 anys es poden descriure diferents fases o etapes d'apropiació del sistema d'escriptura.
- Aquestes fases corresponen a diferents conceptualitzacions sobre el funcionament del codi escrit.
- La investigació ha demostrat que són fases universals, comunes a totes les llengües alfabètiques.

Criteria per establir les fases d'escriptura

1) El punt de vista extern de la **forma de les grafies**, que afecta:

- l'ordre lineal
- l'orientació de la forma
- la distribució
- la quantitat
- la repetició
- la convencionalitat

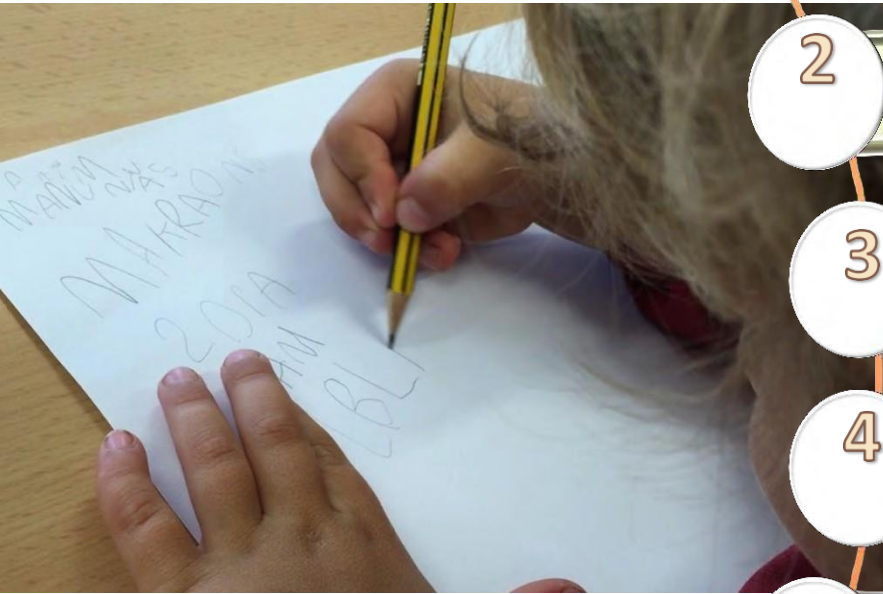

2) El punt de vista intern, segons la lògica inherent a l'**estructura del sistema**:

- tipus de relació que s'estableix entre les grafies i el llenguatge
- el valor de les grafies

Font: TEBEROSKY, Ana. *L'aprenentatge i l'ensenyament de l'escriptura i el llenguatge escrit.*

Etapes d'écriture

1

PRESIL·LÀBIQUES NO DIFERENCIADES

2

PRESIL·LÀBIQUES DIFERENCIADES

3

SIL·LÀBIQUES

4

SIL·LÀBICOALFABÈTIQUES

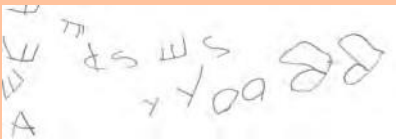
5

ALFABÈTIQUES

6

ORTOGRÀFIQUES

COM ESCRIU?

QUÈ PENSA?

1

ESCRITURA PRESIL·LÀBICA NO DIFERENCIADA

Escola La Sínia (Sant Antoni de Calonge)

QUÈ NECESSITA?

**INTERVENCIÓ
DOCENT**

1 COM ESCRIU?

PRESIL·LÀBIQUES NO DIFERENCIADES

Imita l'acte d'escriure

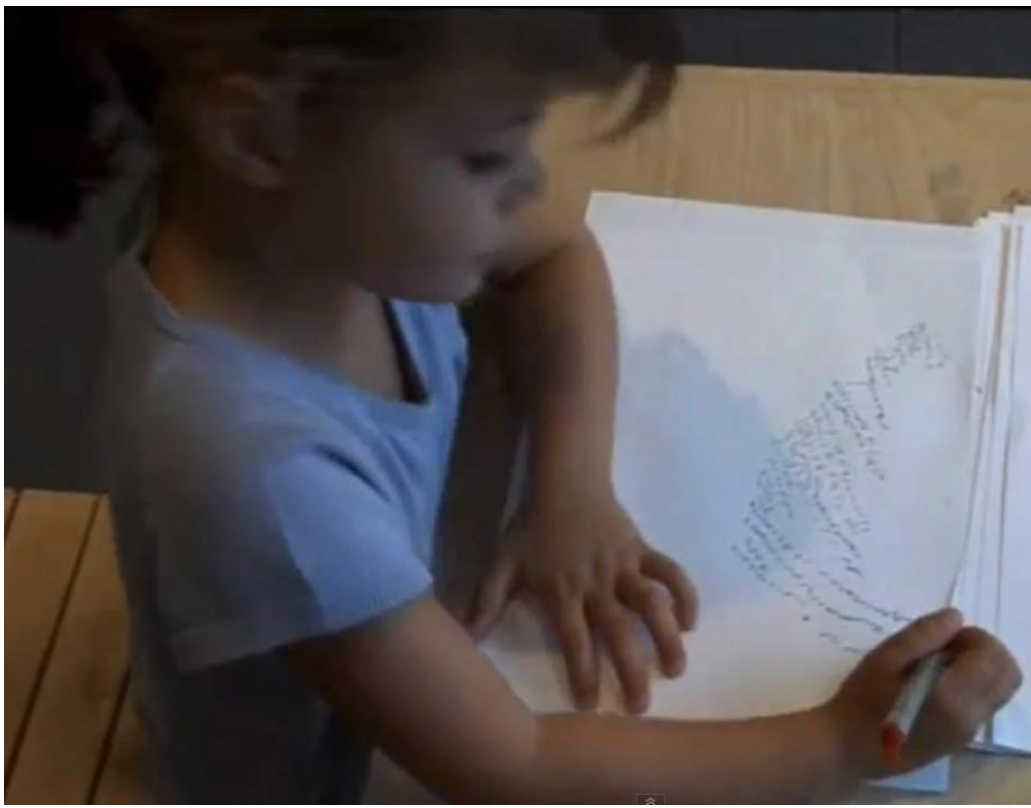

Reprodueixen gestos de l'escriptura i algunes característiques formals.

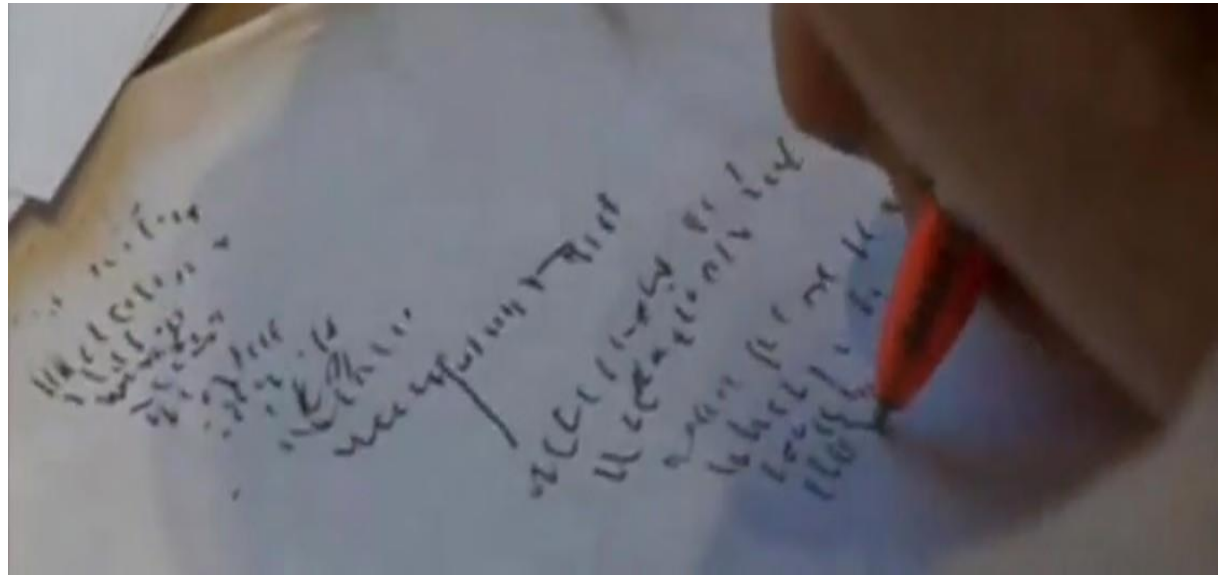

La interacció amb adults proporciona:

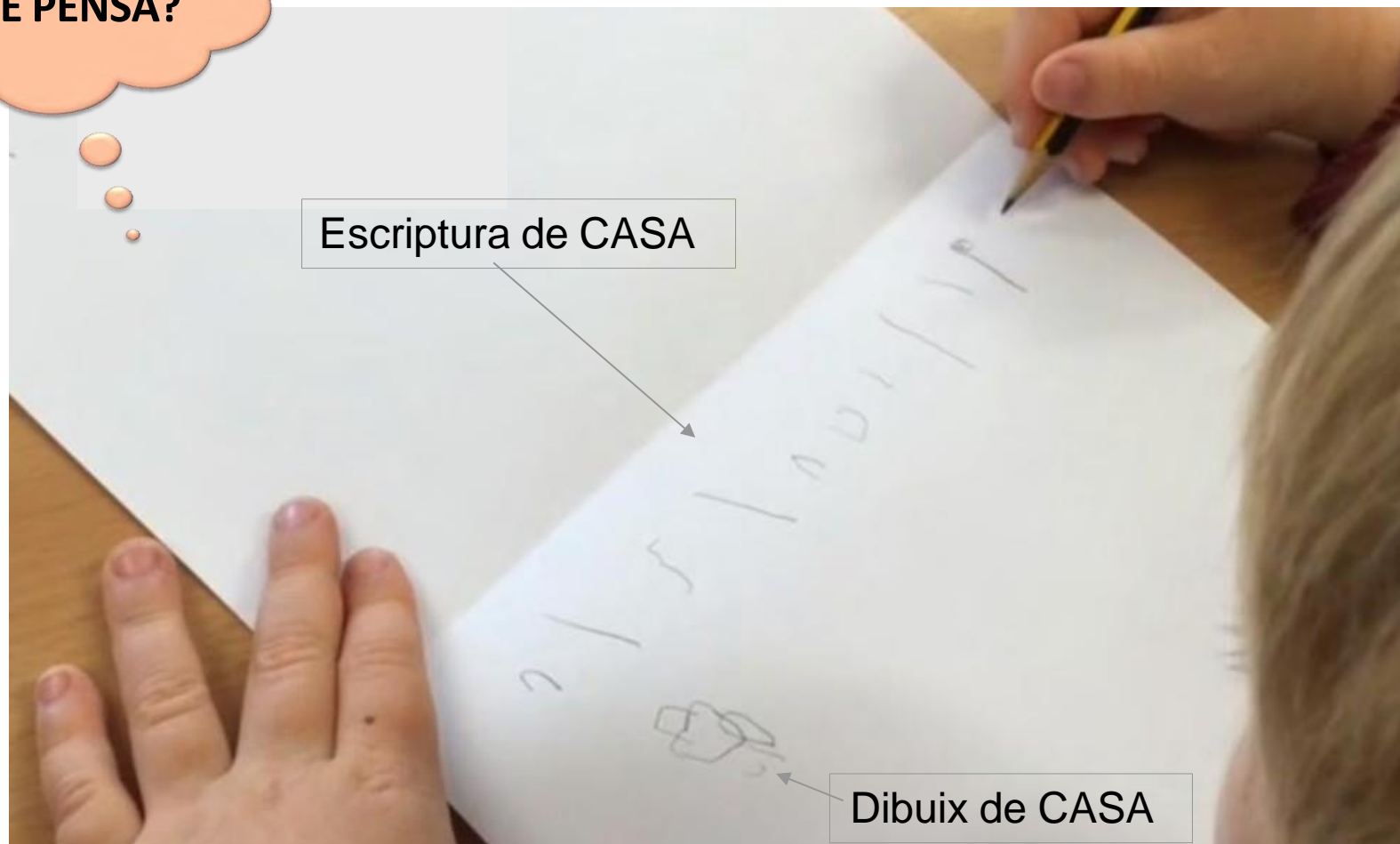
- models d'accions
- vocabulari per designar les accions i els objectes amb què s'efectuen

Espectura sense control de quantitat

QUÈ PENSA?

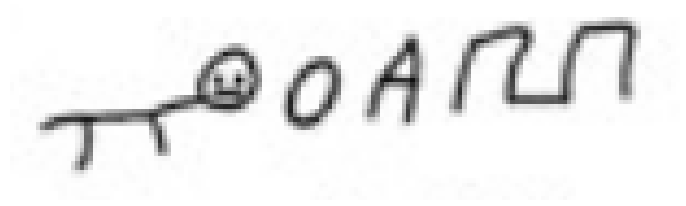

“Una cosa és escriure i una altra cosa és dibuixar”.

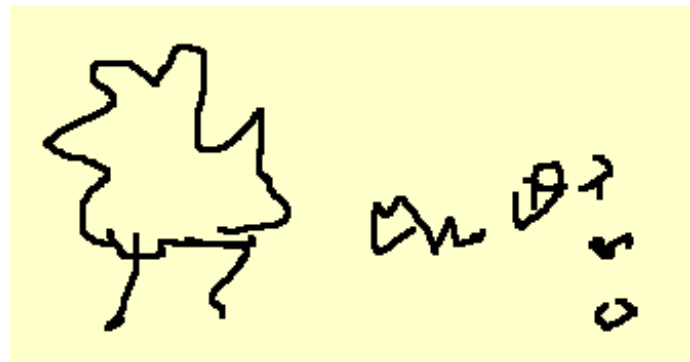
“Per escriure he de posar moltes lletres”

Hipòtesi de designació

gos

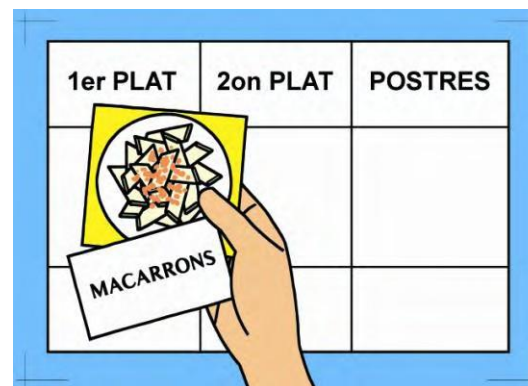
arbre

QUÈ NECESSITA?

Poder accedir a un ampli repertori de lletres.

Cartells d'aula

Conèixer el sentit comunicatiu i funcional de la llengua escrita.

INTERVENCIÓ DOCENT

Donar model i escriure per ells

Atribuir significat a l'escrit

<http://pasitosalaprendizaje.blogspot.com.es/2013/02/hipotesis-de-escritura-niveles-en.html>

- Plantejar situacions d'escriptura en interacció.

- Escriure i confegir el nom propi i el dels altres.

- Animar a escriure.

- Disposar d'estímuls per escriure.

COM ESCRIU?

APTNX

QUÈ PENSA?

2

ESCRITURA PRESIL·LÀBICA DIFERENCIADA

QUÈ NECESSITA?

**INTERVENCIÓ
DOCENT**

2

COM ESCRIU?

PRESIL·LÀBICA DIFERENCIADA

ESTHER

ESO

(papallona)

ELS

(esquirol)

DSEV

(tigre)

ESTA

(gat)

ESB

(el gat seu llet)

- Escriu de manera conscient utilitzant grafies convencionals.
- No hi ha correspondència so-grafia.
- Utilitza una quantitat fixa de lletres en un ordre variable.
- Dóna significat a allò que escriu.

QUÈ PENSA ?

Hipòtesi de quantitat

AO P
OA
SO
OV
XL
XL
OA
MARIA

IAFER
AFRIE
RAIEL

“Per escriure cal un nombre mínim de lletres.”

“Les paraules tenen un nombre limitat de lletres.”

QUÈ PENSA ?

Hipòtesi de varietat externa

APTIX

~~APTIX~~

DSEV

“Dues coses diferents no es poden escriure igual”.

QUÈ PENSA ?

Hipòtesi de varietat interna

“Una paraula ha de tenir lletres variades, no es pot repetir la mateixa lletra moltes vegades”

“Per escriure coses diferents s’ha de canviar l’ordre de les lletres”.

Espectura per variació de les lletres del nom

Posa: mosca, ou, os, foca i girafa

QUÈ PENSA ?

Hipòtesi referencial

“Per escriure el nom d’una cosa petita necessito poques lletres”.

“Per escriure el nom d’una cosa gran necessito moltes lletres”

http://mestres20.rssing.com/chan-6135796/all_p3.html

Ua σ

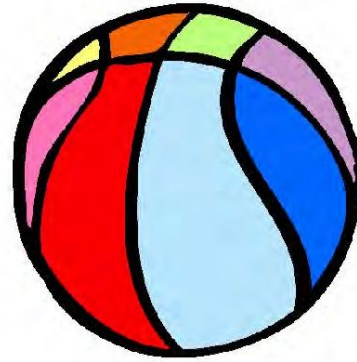
Ua σ Ua σ Ua σ

OEE

OEE

OEE O E I H O

QUÈ NECESSITA?

Conèixer les lletres

Relacionar el codi oral amb l'escrit.

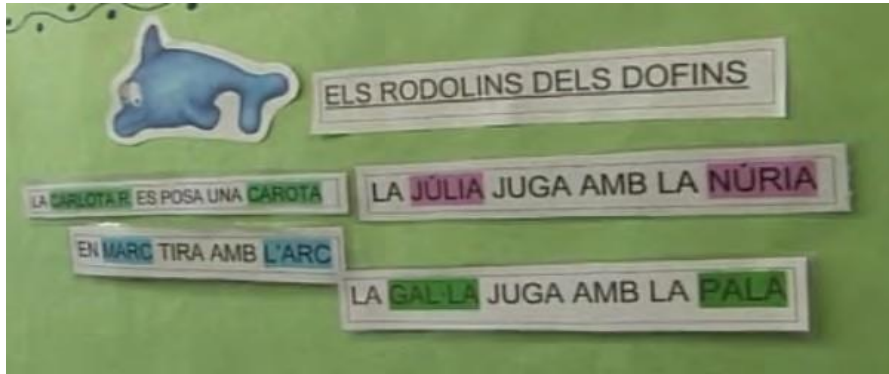
Fixar-se en la forma de les paraules (visual i auditiva).

INTERVENCIÓ DOCENT

- Fer-los adonar que per escriure una paraula són necessàries sempre les mateixes lletres i en el mateix ordre.
- Completar paraules conegudes amb model o sense.

INTERVENCIÓ DOCENT

- Organitzar activitats per fer prendre consciència fonològica: rodolins, dites, poemes, cançons...

- Practicar la composició de paraules.

COM ESCRIU ?

A GAT

QUÈ PENSA ?

3

ESCRITURA SIL·LÀBICA

QE

<http://pedagogoterapeuta.blogspot.com.es/2012/09/etapes-adquisicio-de-lescriptura.html>

QUÈ NECESSITA ?

**INTERVENCIÓ
DOCENT**

3 COM ESCRIU ?

A GAT

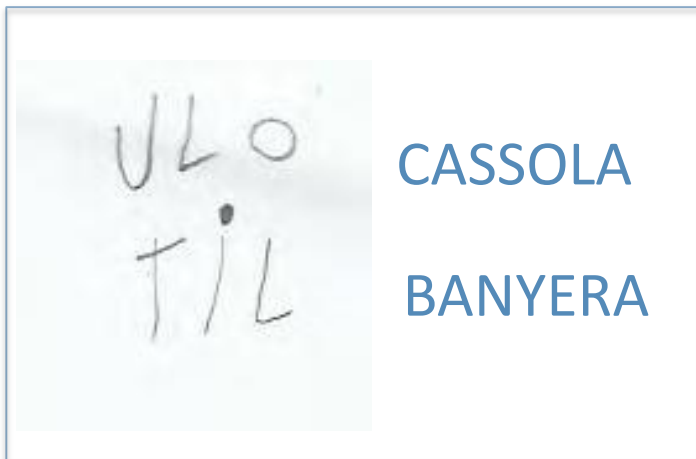
SIL·LÀBICA

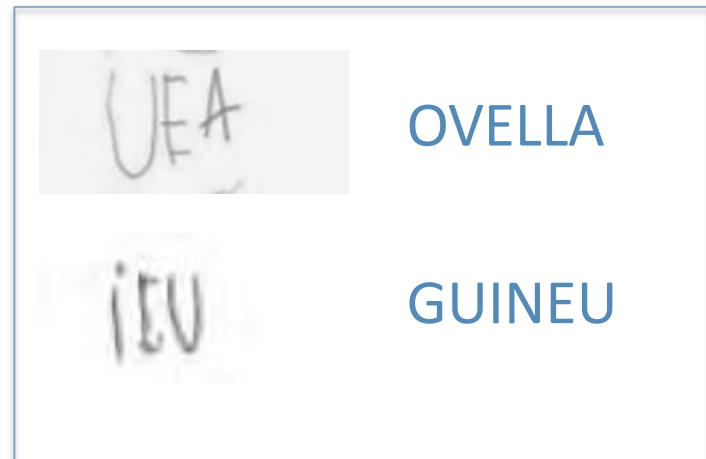
• 1IAN TA AB D AI

UN DIA VAN TALLAR L'ARBRE DEL PATI

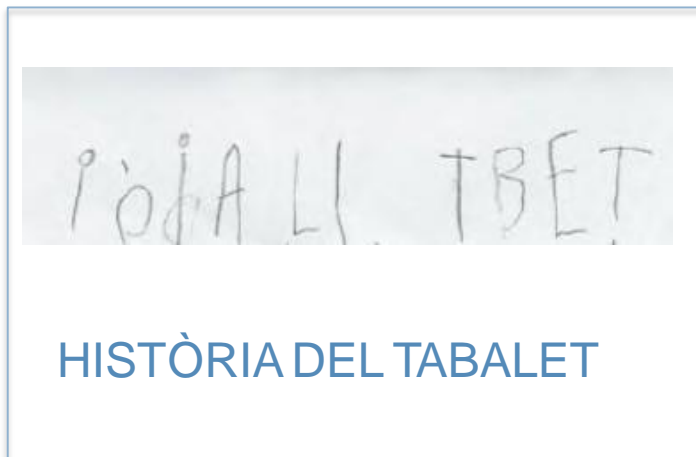
- Escriu una lletra per cada síl·laba.
- Per a cada síl·laba escriu la vocal o la consonant

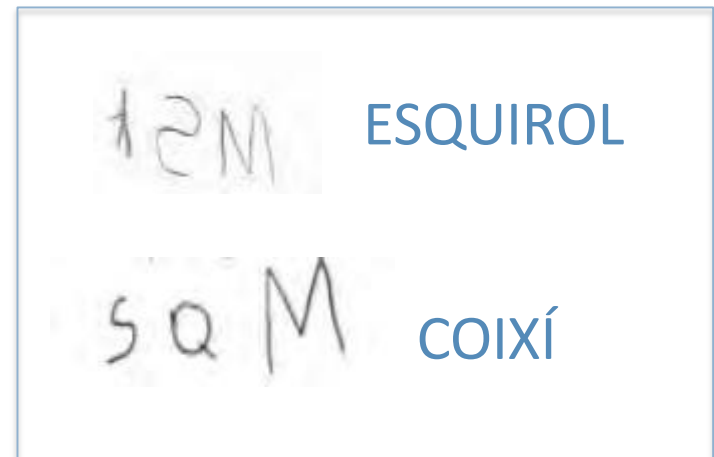
1. Distingeix les síl·labes i utilitza lletres arbitràriament.

2. Comença la relació so-grafia, fa correspondre cada síl·laba amb les vocals

3. Escriptura sil·làbica amb alternança de consonants i vocals.

4. Escriptura sil·làbica on predominen les consonants.

25/01/2012: Aprendre a escriure

Escrit per: Equip Editorial

Comparteix

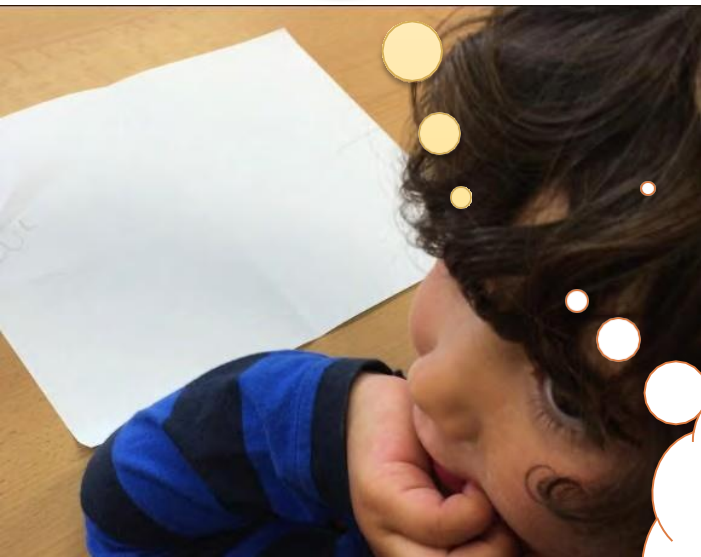

La Gal·la, una nena de 4 anys, comença a aprendre a escriure. El seu pare, el reporter Pere Renom, en fa el seguiment durant 7 mesos i grava els seus progrés en la identificació de síl·labes, dels fonemes i la seva representació en grafemes, les lletres de l'alfabet. A plató, Jaume Vilalta explica la curiosa història de la lletra B des del jeroglífic egipci –que representava conceptes- fins a l'alfabet llatí, que representa sons.

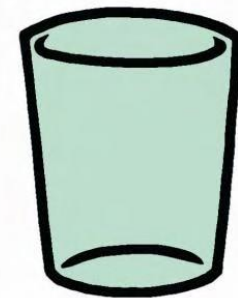

<https://www.youtube.com/watch?v=XSNWRVC0fC8>

QUÈ PENSA ?

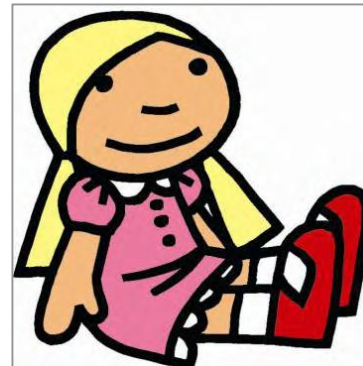

Una lletra no
pot anar sola

O

Sona
diferent, no
es pot
escriure
igual

IA

IA

- Hi ha relació entre llengua oral i escrita
- Entre en conflicte amb les hipòtesis de quantitat mínima, i de varietat interna i externa.

QUÈ NECESSITA ?

Escola Pirineu- CampdevànoI

Escola Madrenc- Vilablareix

- Aprendre a diferenciar entre síl·laba i quantitat de grafies

- Visualitzar molt l'escriptura.

QUÈ NECESSITA ?

FEM RUTINES: BON DIA, CONVERSA, TEMPS,
MENJADOR, CÀLCUL, RESOLUCIÓ DE PROBLEMES...

<http://educacioinfantilmadrenc.blogspot.com.es/>

- Aprofundir en l'anàlisi dels sons: la parla es pot segmentar en fonemes i a cada fonema li correspon una lletra.
- No totes les síl·labes tenen dues lletres i aquestes no apareixen sempre en el mateix ordre consonant-vocal (CV).

INTERVENCIÓ DOCENT

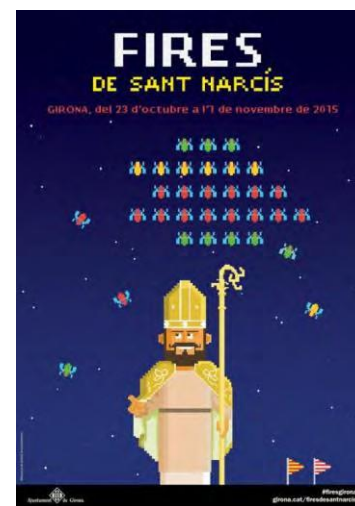
<https://www.google.es/search?q=ESCRIURE+PER+PARELLES>

Escola Madrenc- Vilablareix

- Escriure molt (individual, parelles, petit grup...) per tal de crear conflictes.
- Llegir les pròpies produccions.

- Proporcionar models escrits i contrastar-los amb els seus.

- Discriminació auditiva de sons.

- Promoure la correspondència so-grafia a partir de lèxic d'ús freqüent: el nom propi, camps semàntics de contes...

- Escriitura guiada de textos de tipologia diversa (individual i col·lectiva). Pensen i aporten solucions.
- Utilitzar els referents de l'aula: guions, llistat de connectors, l'abecedari...
- Prendre consciència d'allò que sap i d'allò que encara ha d'aprendre.

COM ESCRIU ?

DILLUS

QUÈ PENSA ?

4

ESCRITURA SIL·LÀBICOALFABÈTICA

Escola La Sínia (Sant Antoni de Calonge)

<https://www.youtube.com/watch?v=u10dGkDY-c>

QUÈ NECESITA?

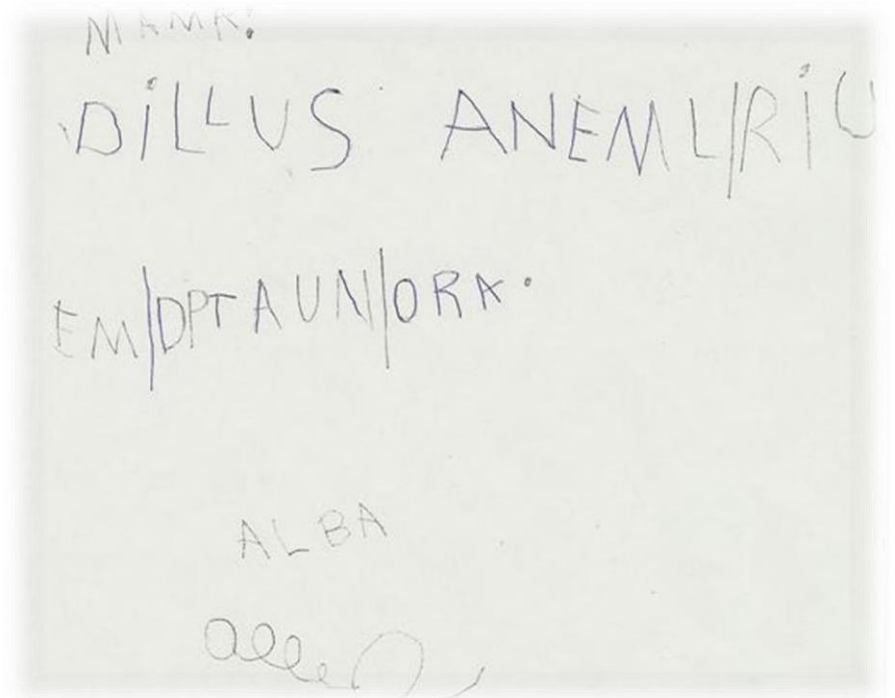
INTERVENCIÓ
DOCENT

4

COM ESCRIU ?

DILLUS

SILÀBICOALFABÈTICA

MAMA:

DILLUNS ANEM AL RIU.

HEM DE PORTAR UNA GORRA.

ALBA

- Cada síl·laba es pot escriure amb la vocal i la consonant.

QUÈ PENSA ?

- Comencen a analitzar fonemes (anàlisi acústica)
- intenten trobar una lletra (grafema) per a cada un.
- S'adona que a cada cop de veu li correspon més d'una lletra.

QUÈ NECESSITA?

- Aprofundir en l'anàlisi dels sons
- No totes les síl·labes tenen dues lletres, ni en l'ordre directe consonant vocal

INTERVENCIÓ DOCENT

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA. SANT JORDI.

Mira els dibuixos i escriu les lletres que falten.

Busca les lletres que has escrit a la sopa de lletres i punts-les.

C	I	S	E	V	E	I
R	S	B	A	N	P	L
A	R	B	R	T	N	T
D	E	D	J	S	C	L
S	L	Ç	R	R	O	L
R	A	D	N	A	S	O
C	S	I	U	L	N	T

Si ho has fet tot bé, amb les lletres que et han quedat començant frases podràs completar aquesta frase:

El dia 23 d'abril, a Catalunya, celebrem la diada de

<http://blòcs.xtec.cat/recursosee/2015/04/12/sacosta-sant-jordi-acompanyat-de-nous-recursos-veritat-o-mentida/>

Treballar la relació existent entre els diversos fonemes i les diverses lletres

INTERVENCIÓ DOCENT

- Completar paraules on hi faltin lletres:
PI_OTA
- Potenciar l'autocorrecció amb model:
diccionari de classe
- Fer cadenes de paraules canviant una
lletra. Què passa ?
- Potenciar l'escriptura espontània
- Llegir la pròpia producció

COM ESCRIU ?

UN PATO BEL FORA

QUÈ PENSA ?

5

ESCRITURA ALFABÈTICA

Escola La Sinya (Sant Antoni de Calonge)

<https://www.youtube.com/watch?v=LLEOGRpJ3o>

QUÈ NECESSITA?

**INTERVENCIÓ
DOCENT**

4

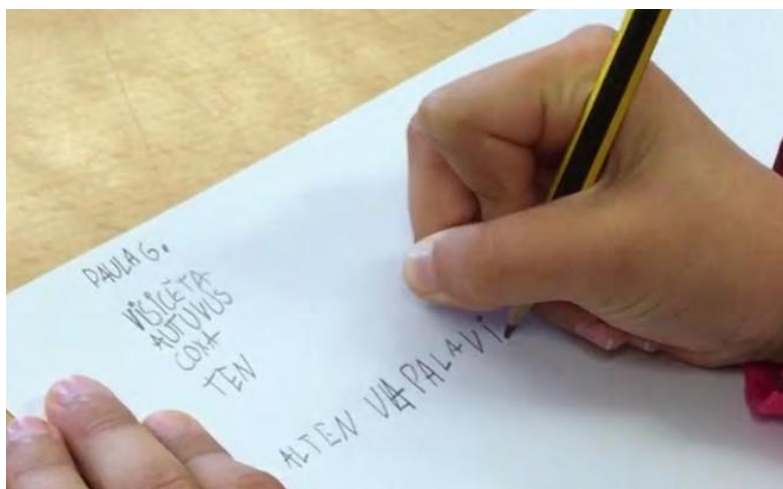
COM ESCRIU ?

UN PATO BEN FORA

ALFABÈTIQUES

Escola Madrenc

A LA CARA UTENS
I MÒRUS FAS
CUAN ANPADAT A STAS.
CÈ ÈC?

- Escriu totes les lletres de la paraula
- Nous reptes: la separació de paraules, majúscules, cal·ligrafia...

Quan les síl·labes no són directes (CV) cerca solucions

TEN

TEREN

Síl·laba travada

NIDI

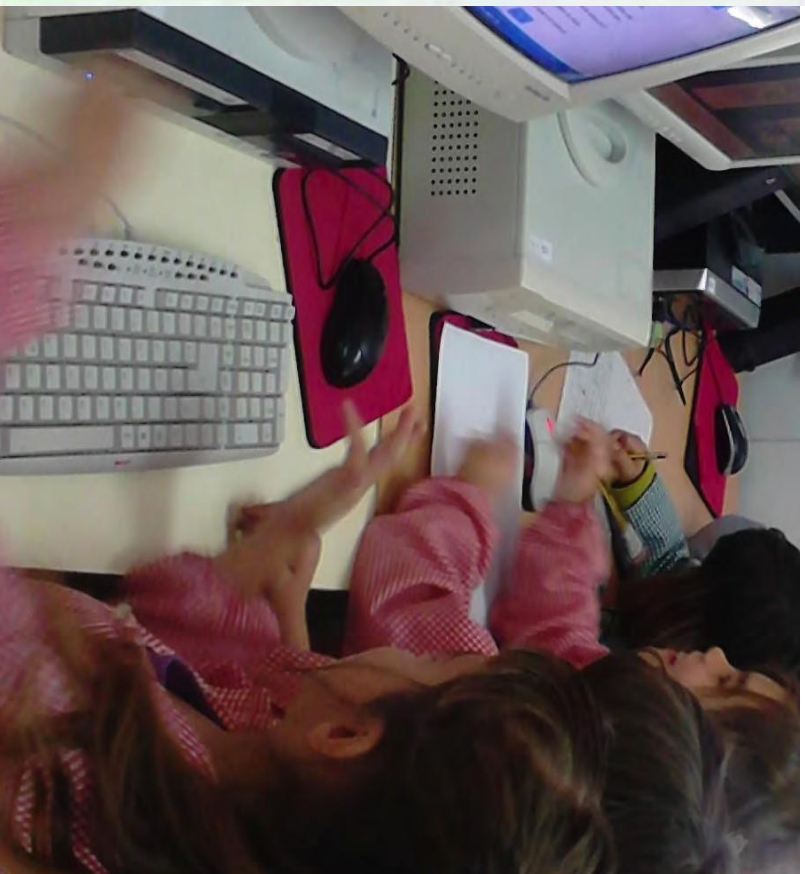
ARAMARI

Síl·laba inversa

QUÈ PENSA ?

<http://www.pinterest.com/pin/4349919789>

https://escolavalldelord.files.wordpress.com/2013/05/dsc_0280.jpg

A cada fonema li correspon una lletra.

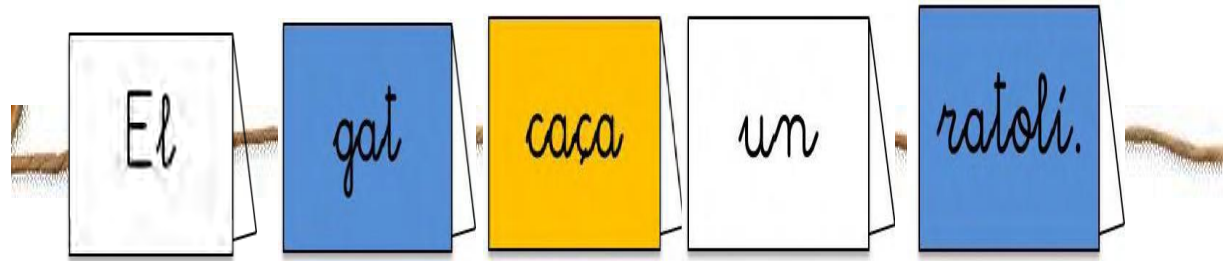
QUÈ NECESSITA?

Escola Pirineu- Campdevàrol

- Consolidar la correspondència fonema-grafia.
- Adonar-se que un so es pot correspondre amb més d'una grafia.
- Adonar-se que una lletra pot correspondre a sons diferents.
- Escriure amb ortografia correcta paraules d'ús freqüent.
- Adonar-se que les paraules van separades.

INTERVENCIÓ DOCENT

- Completar petits textos.
- Ordenar paraules d'una frase.
- Utilitzar indistintament diferents tipus de lletres.
- Proposar diferents tipus de dictats (muts, preparats, autodictats) individualment i per parelles.

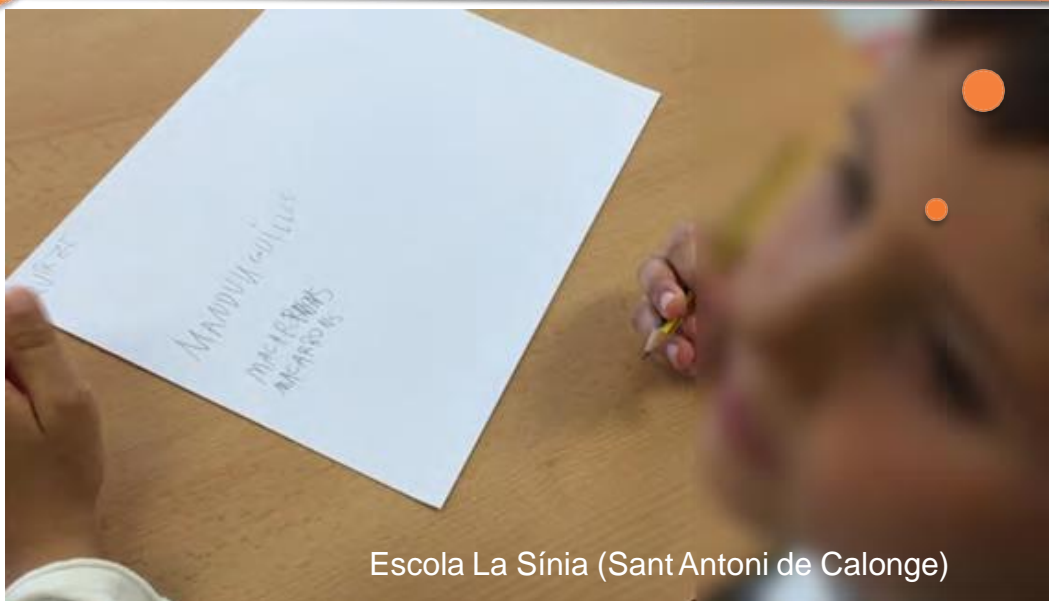
Dómino de síl·labes

COM ESCRIU ?

QUÈ PENSA ?

6

ESCRITURA ORTOGRÀFICA

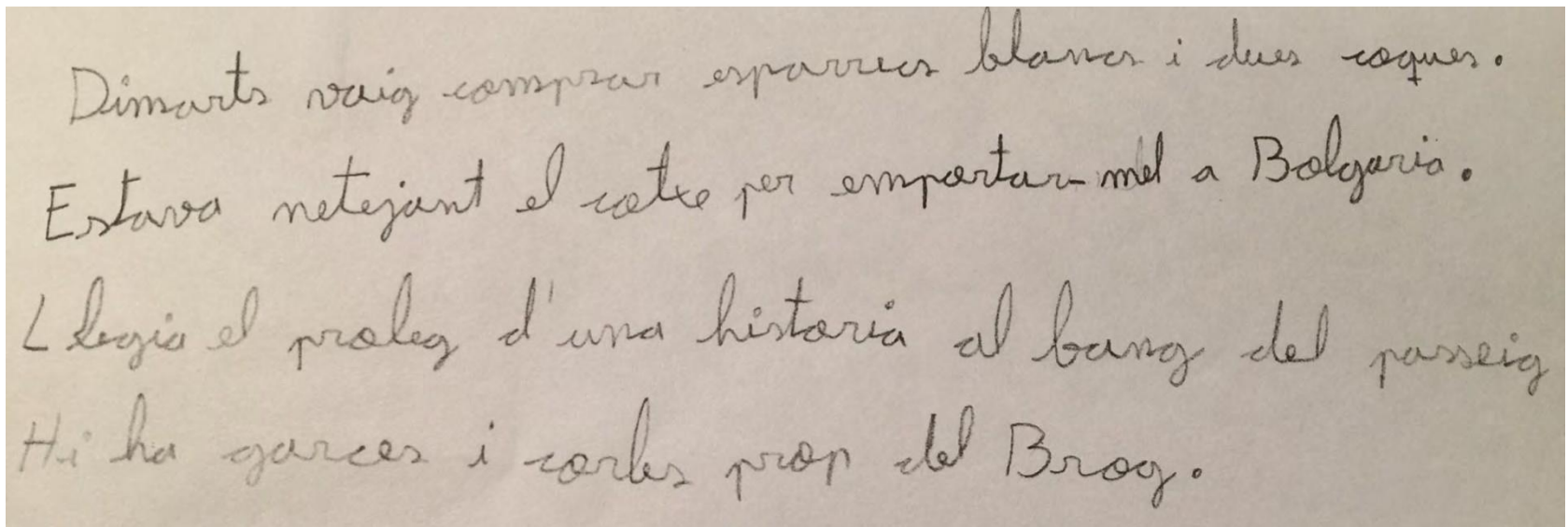

Escola La Sínia (Sant Antoni de Calonge)

<https://www.youtube.com/watch?v=0u1zZkHwpik>

QUÈ NECESSITA?

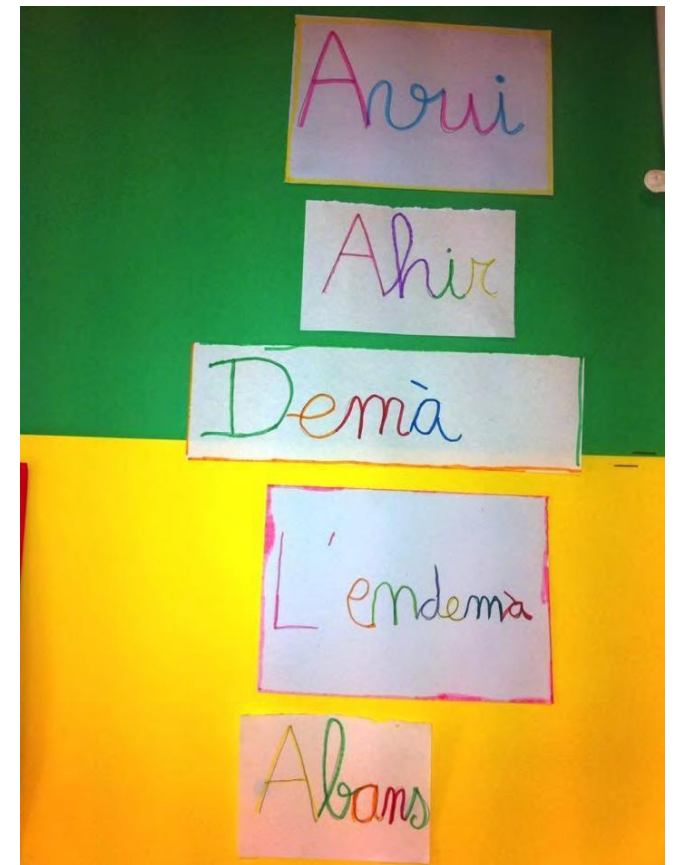
**INTERVENCIÓ
DOCENT**

Dimarts vaig comprar espavues blanques i dues coques.
Estava netejant el cotxe per emportar-me'l a Bolgària.
Llegia el proleg d'una història al banc del passeig.
Hi ha garces i carbes prop del Broc.

- Aplica i fixa convencionalitats de la llengua escrita: separació de paraules, regularitats ortogràfiques, presentació...
- Consolida l'ortografia natural i incorpora progressivament l'ortografia arbitrària.

QUÈ PENSA ?

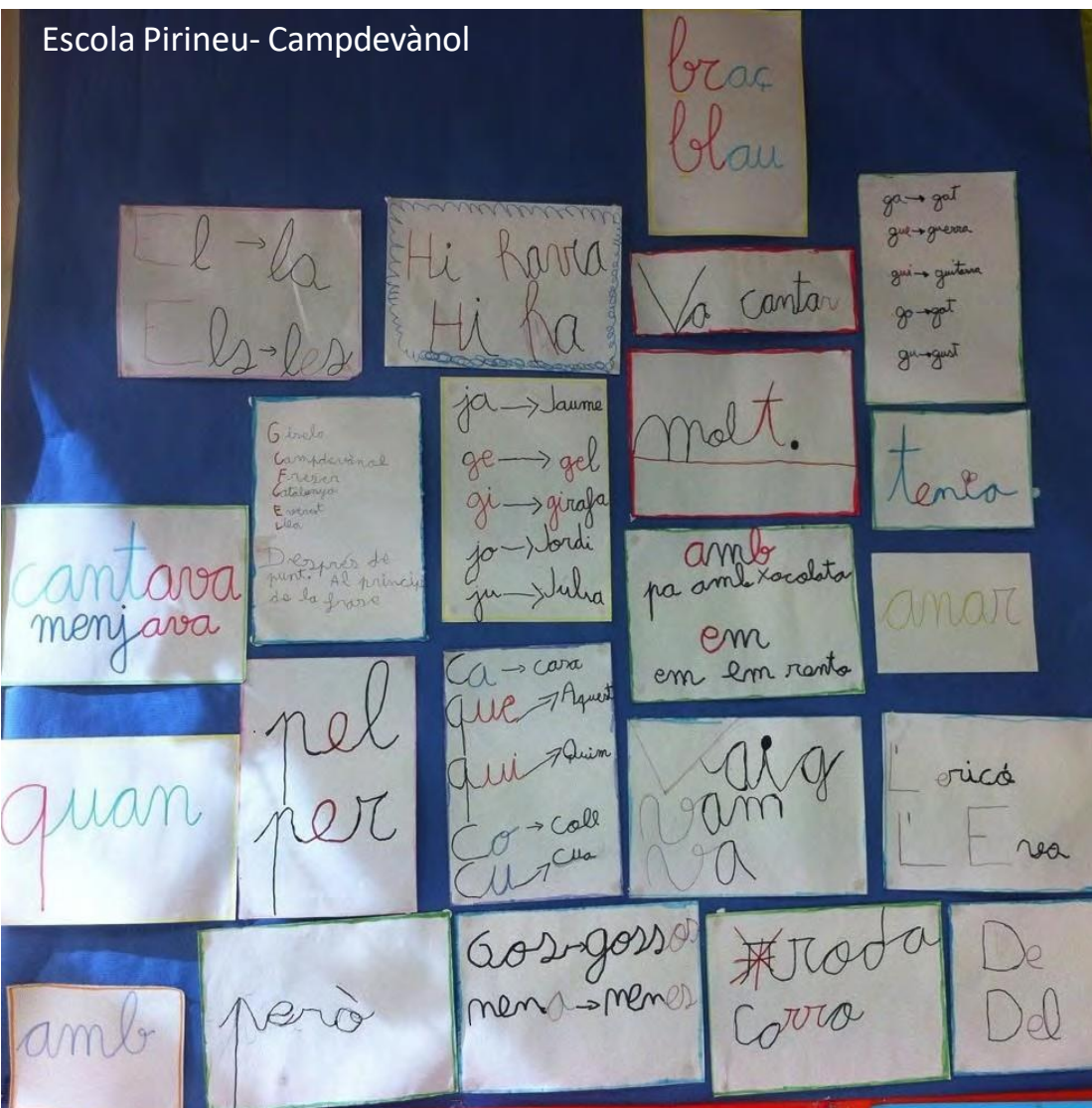

Escola Pirineu- Campdevàrol

- Conèixer normes ortogràfiques és molt útil.
- Hi ha paraules que no segueixen les normes i cal recordar com s'escriuen.

INTERVENCIÓ DOCENT

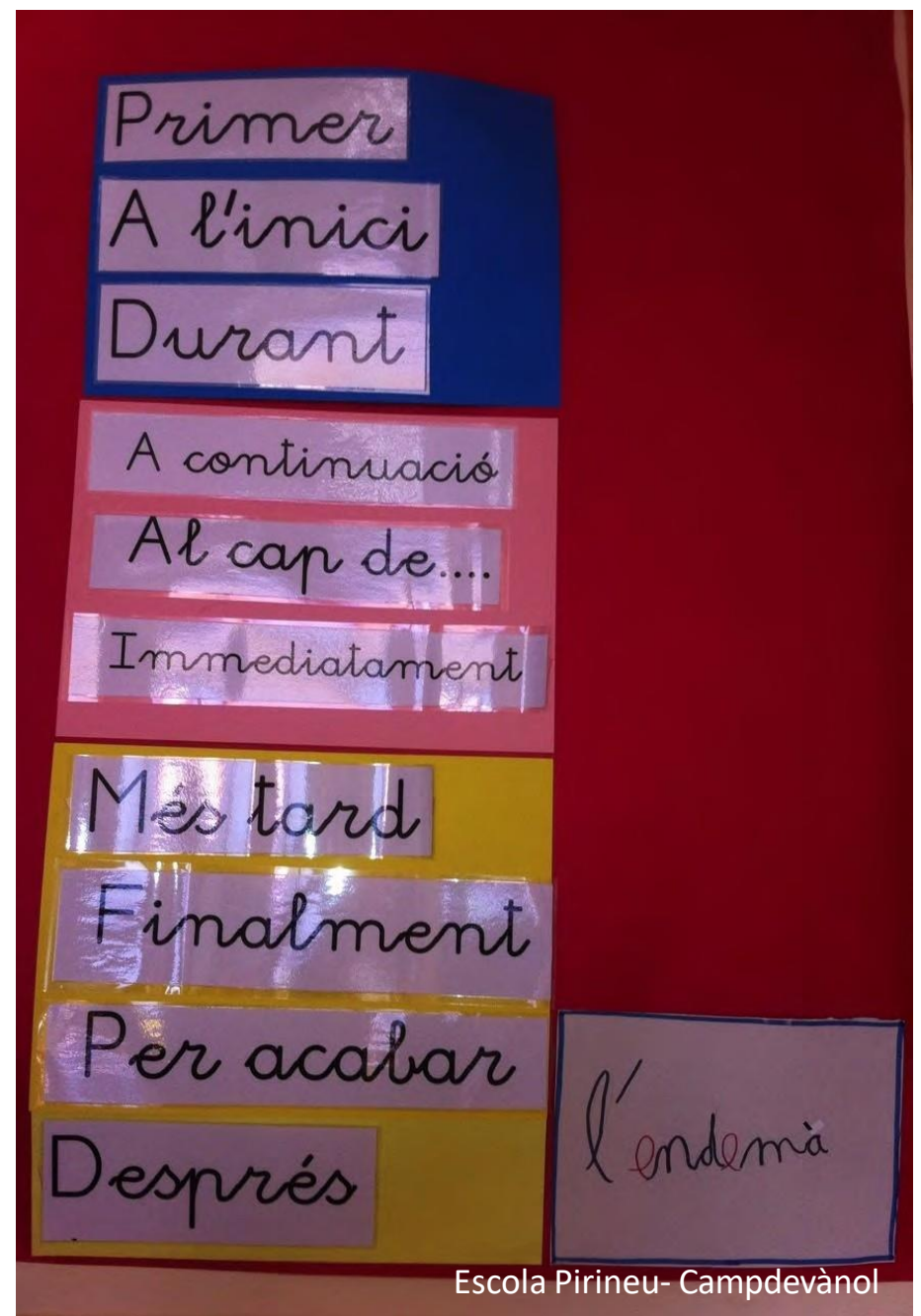
Escola Pirineu- Campdevàrol

- Fer entendre l'arbitrarietat de l'escriptura.
- Incrementar el coneixement d'aspectes generalitzables del codi: normes.
- Observar i adonar-se de la relació i diferències entre l'oral i l'escrit.
- Fixar els coneixements a partir de l'ús i de la reflexió.

INTERVENCIÓ DOCENT

- Ensenyar estratègies per resoldre dubtes de manera autònoma: consultar diccionaris, referents, normes, ajudes dels processadors de textos, internet...
- Fomentar i guiar la reflexió i la revisió dels textos.

Diversitat en els ritmes evolutius dels infants

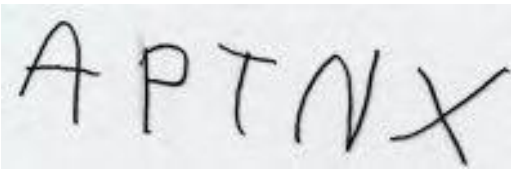
1

2

3

4

PA

PA

LLO

NA

5

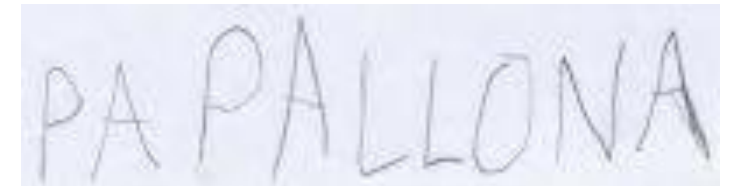
PA

PA

LLO

NA

6

“... entre infants d’una mateixa edat hi ha desigualtats importants que estan en correspondència directa amb les capacitats i, sobretot, amb el medi en el qual viuen. L’escola té l’obligació d’intentar llimar-les amb tots els mitjans de què disposa”.

Font: Àngels Prat. *Guix*, 219.

El camí de l'aprenentatge del codi

- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 Avaluació
- 8 Per acabar...

Ajustar la intervenció docent

Montserrat Fons

“Conèixer les etapes de desenvolupament de l’escriptura serveix, doncs, fonamentalment, per adequar les interaccions entre el mestre i l’alumne”.

“La qualitat d’aquesta interacció permetrà que l’alumne se senti acompanyat d’un adult, el mestre, i el faci sentir segur, sobretot perquè entén i li fa entendre allò que sap fer i no pas tot el que no sap fer”.

Font: FONS, M. *La complexitat de l’ensenyament inicial de l’escriptura*. Articles, 40.

Exemples d'intervenció docent

EXEMPLE: etapa pre-sil·làbica
diferenciada

ARAMINASIRAS

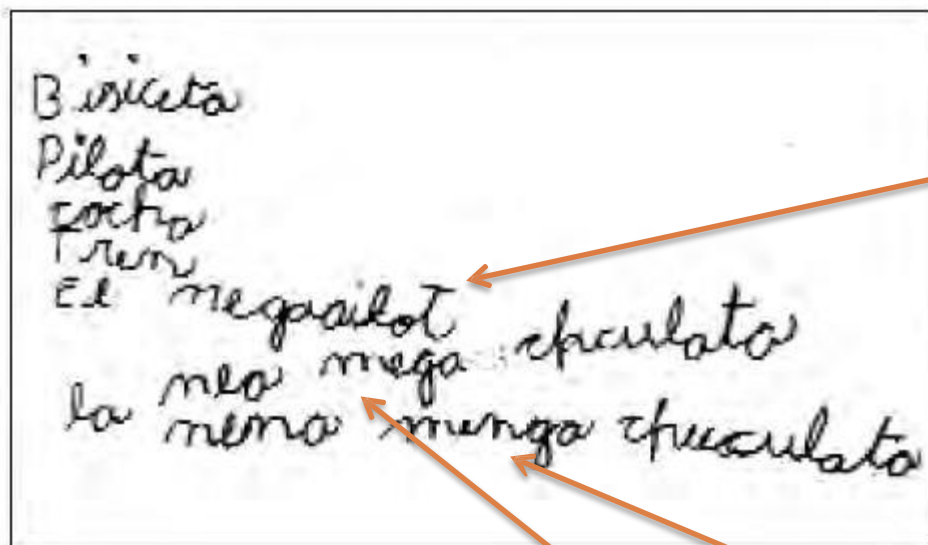
Xarop tres cops al dia

Molt bé!

Molt bé, però fixa't en
quina lletra comença la
paraula XAROP, X... A...
Quina és la primera?
X... de X...avier

Molt bé! Tot el que hi
has posat són lletres, a
més a més estan escrites
seguides, en línia recta i
són variades... I que més
podríem dir del que has
escrit?

EXEMPLE: etapa alfabètica

Que sabries
escriure
El nen juga a
pilota?

Observo:
- Falten lletres
- Enganxa les
darreres paraules.

Podries dir a poc
a poc:
*La nena menja
xocolata?*

I ara, que ho
sabries escriure?

Em sembla que
t'has oblidat una
lletra...

- Reforçar les produccions escrites dels alumnes i les hipòtesis utilitzades, la qual cosa els donarà seguretat.
- Llegir en veu alta el que ha escrit l'infant de manera literal (per exemple, si hi falta una lletra).
- Observar auditivament la producció oral de la seqüència dels sons d'una paraula.
- Suggestir un esforç nou (per exemple, escriure sense mirar el model).
- Induir a observar un referent o un model.
- Proposar que contrasti la pròpia opinió amb la d'un company.
- ...

Planificar **activitats obertes** d'escriptura

Escriuiu la llista de coses que voleu aprendre.

Escriuiu la notícia que el Marc ha tingut un germanet.

- Activitats que no plantegen un producte final únic ni igual per a tothom, de manera que no delimiten ni la llargada de l'escrit ni el grau de complexitat que ha de tenir.
- A partir d'una proposta concreta d'escriptura, cadascú hi pot donar resposta segons el seu nivell.
- Fomenten la interacció amb el mestre i els companys perquè cadascú pugui avançar al màxim a partir del nivell que té.

Tipus d'agrupament: en gran grup, petit grup o individuals

OBJECTIU: treballar el procés d'escriptura.

ACTIVITAT: escriptura col·lectiva d'una nota per a les famílies.

OBJECTIU: Segmentar les paraules en síl·labes.

ACTIVITAT: classificar els personatges d'un conte segons el nombre de síl·labes.

OBJECTIU: practicar l'escriptura amb la finalitat de comunicar.

ACTIVITAT: escriure un missatge a un company/-a.

Aspectes que s'han de garantir en qualsevol tipus d'agrupament

- Promoure el treball reflexiu sobre el funcionament del codi escrit.
- Facilitar la interacció, compartir entre iguals experiències d'aprenentatge.
- Ajustar la intervenció docent.

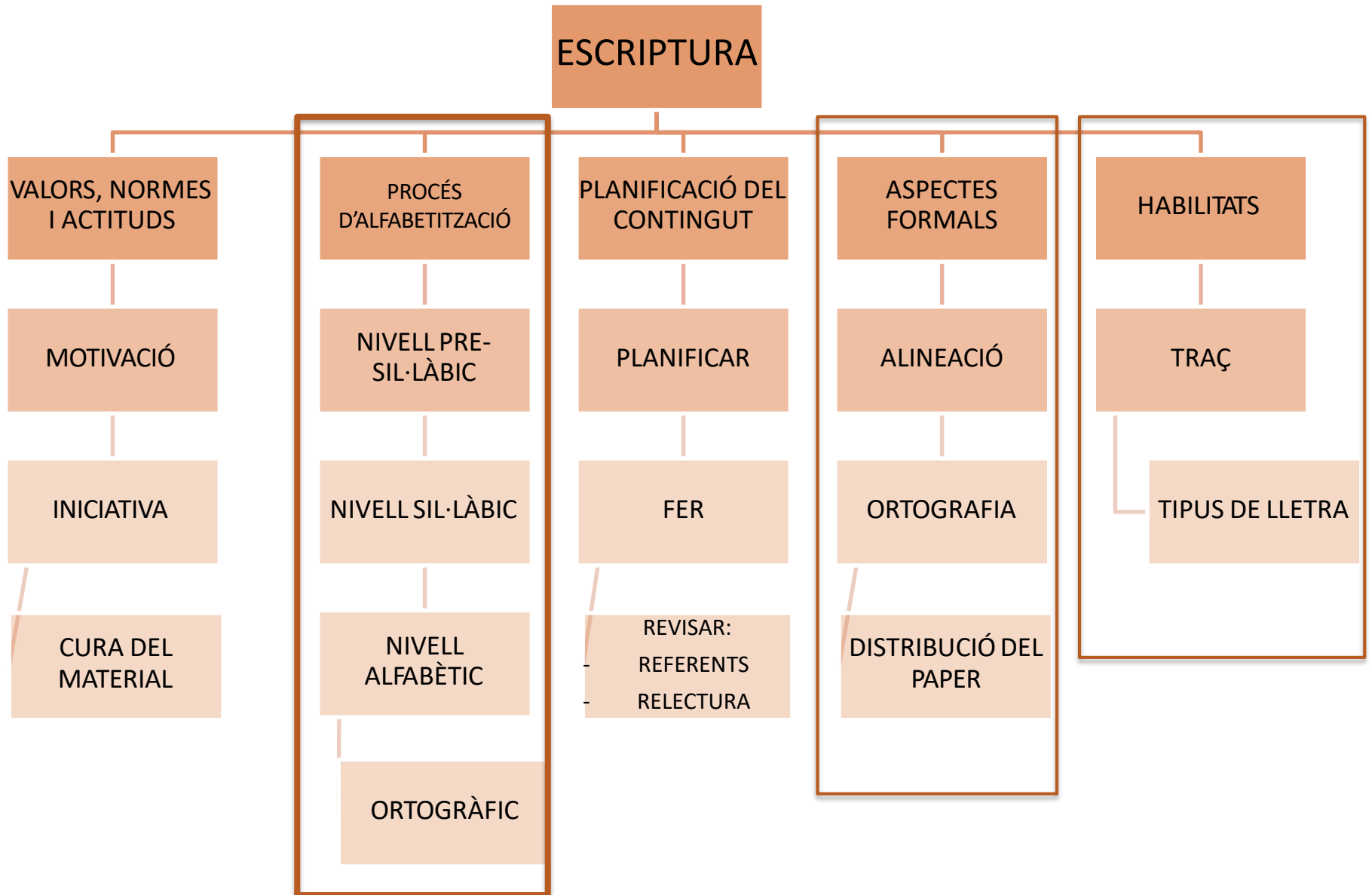
El paper del mestre és fonamental per afavorir un context d'experiències significatives, funcionals i de cooperació (...) i a partir d'aquestes facilitar el progrés de cadascun dels alumnes.

Montserrat Fons

El camí de l'aprenentatge del codi

- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 **Avaluació**
- 8 Per acabar...

Avaluació de l'escriptura

Font: Tessa Julià i Dinarès. *Encetar l'escriure*

Com es pot avaluar l'adquisició del codi?

COM?

Observant el desenvolupament de les activitats a l'aula.

En petites entrevistes o diàlegs amb els alumnes (conèixer hipòtesis, demanar explicacions...).

Mitjançant una prova.

AMB QUIN INSTRUMENT?

Pautes d'observació.

Diari de classe.

Conversa individual.

Fitxes d'enregistrament de dades.

Dictat i text lliure.

Objectiu de la prova

Avaluar el coneixement que té l'alumne respecte al funcionament del llenguatge escrit.

Aspectes que permet observar

- Etapa d'escriptura:

Espectura presil·làbica: No diferenciada / diferenciada

Espectura sil·làbica

Espectura sil·làbico-alfabètica

Espectura alfabètica

Espectura ortogràfica

- Aspectes formals

Direccionalitat

Distribució en l'espai

- Aspectes motrius

Tipus de lletres: pal / lligada

Traç i proporcionalitat

Enllaços

- Frase

Separació de paraules

Presència d'article,

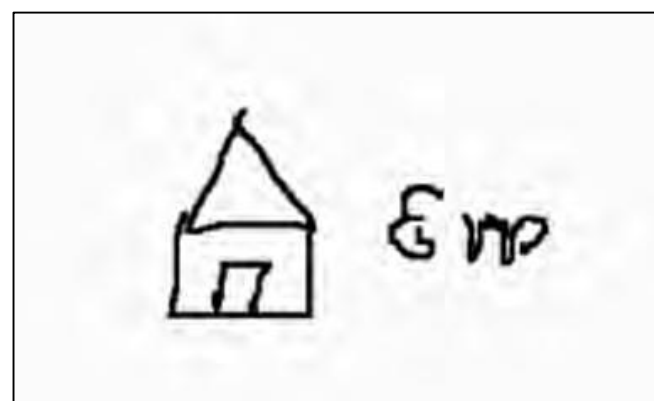
substantiu, verb i complement

Altres aspectes:

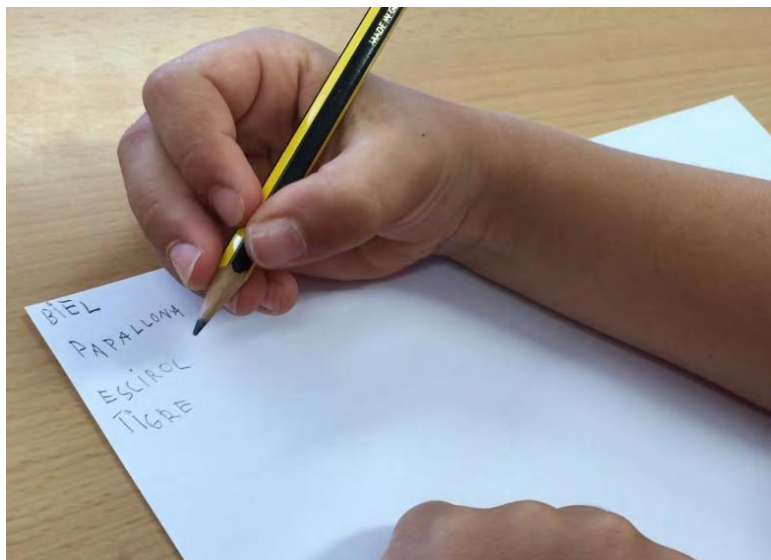
- Vocalització mentre escriu i com ho fa: diu la paraula sencera, segmenta per síl·labes, com les produeix...
- L'actitud que mostra l'alumne davant la prova: si es mostra angoixat, segur, relaxat, si fa algun comentari...
- Prensió i pressió de l'estri utilitzat (llapis).
- Organització espacial de l'escrit sobre el paper.

Descripció de la prova. Apartats

Diferenciació entre dibuix i grafia

Dictat de paraules

Xocolata

Galeta

Pinya

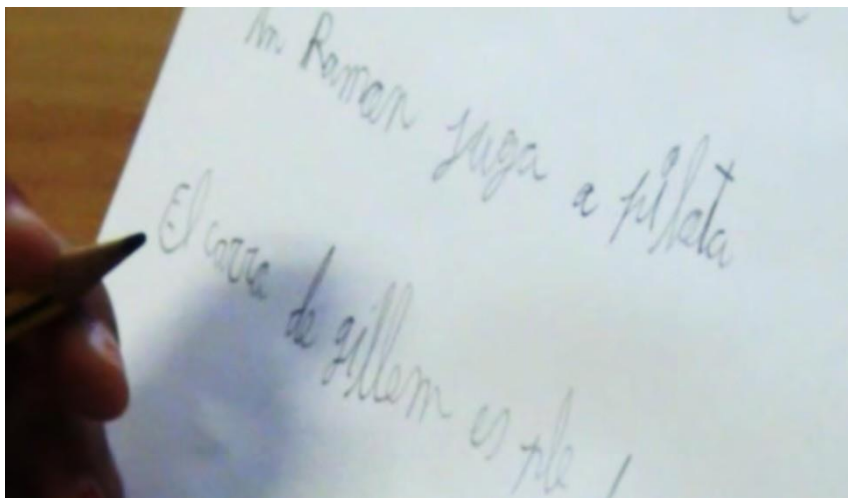
Mel

La nena menja xocolata.

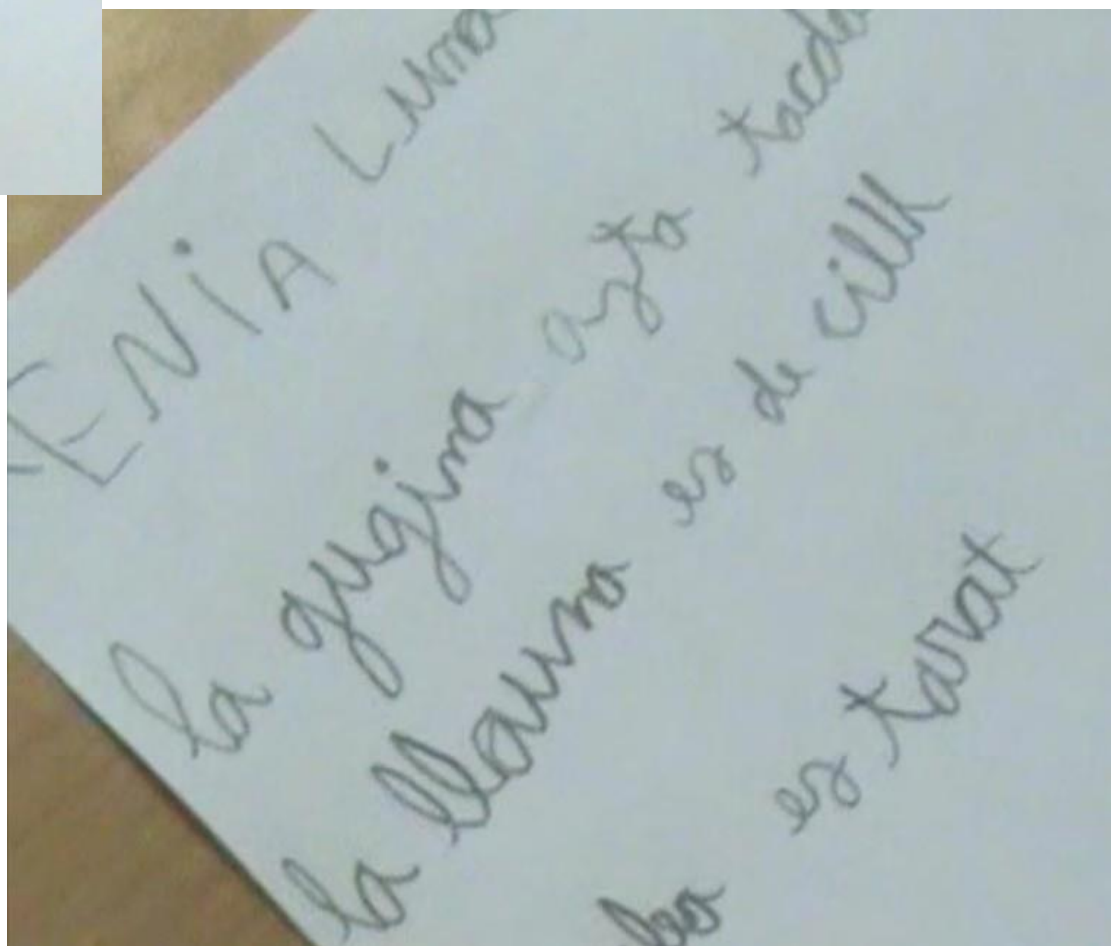
<p>PADONA SIOL ICA GAM</p> <p>LAGANLLES</p>	<p>Papallona</p> <p>Esquirol</p> <p>Tigre</p> <p>Gat</p> <p>El gat beu llet</p>
---	---

Dictat de frase

Dictat de frases

Dictat de textos

Exemple. Desenvolupament de la prova

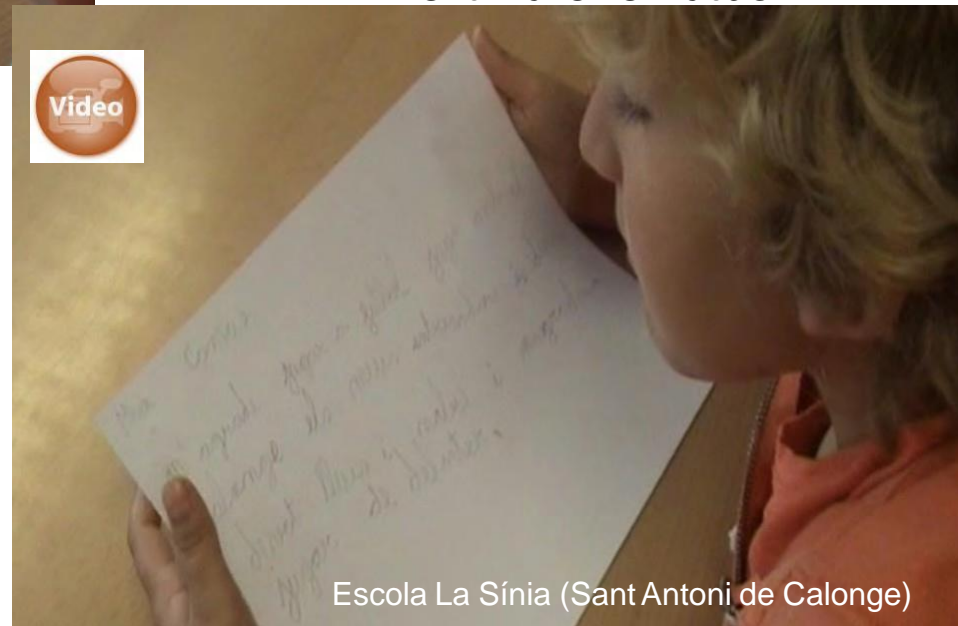
Dictat de paraules i frase

Escola La Sinya (Sant Antoni de Calonge)

<https://www.youtube.com/watch?v=0u1zZkHwpik>

Text lliure: el futbol

Escola La Sinya (Sant Antoni de Calonge)

<https://www.youtube.com/watch?v=Zaocoe0jnBU>

Registre individual

Avaluació Escriptura

Alumne/a:

	Data:	Data:	Data:	Data:	Data:	Data:
No diferenciació dibuix-escritura						
Presil·làbica No diferenciada						
Presil·làbica Diferenciada						
Sil·làbica SVSC						
Sil·làbica AVSC						
Sil·làbico-alfabètica						
Alfabètica						
Ortogràfica						

Observacions:

El camí de l'aprenentatge del codi

- 1 Coneixements previs sobre l'escriptura
- 2 Com aprèn l'alumne?
- 3 Què implica per a l'ensenyant?
- 4 Què ha d'aprendre l'alumne pel que fa a l'adquisició del codi?
- 5 Fases d'escriptura
- 6 Per què ens pot servir conèixer les fases d'escriptura?
- 7 Avaluació
- 8 Per acabar...

Idees força

Els infants, quan arriben a l'escola, ja tenen concepcions i habilitats sobre el text escrit adquirides pel context familiar i social.

Cada alumne segueix un ritme evolutiu propi que cal respectar.

Conèixer les etapes d'escriptura serveix per adequar les intervencions entre mestre i alumne.

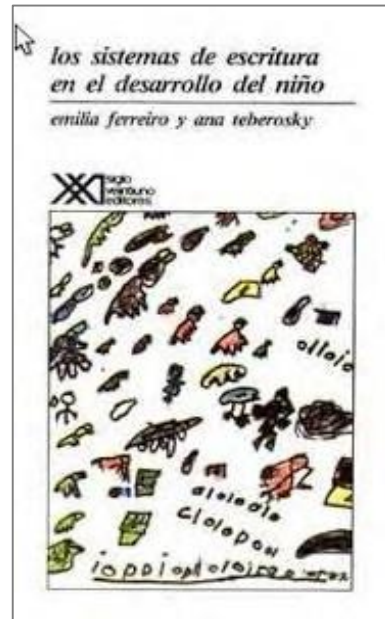
Per fer avançar l'alumne en el procés d'aprenentatge cal que el mestre es situï en la ZDP, entre el que sap l'alumne i allò que ha d'aprendre.

“Un dels grans reptes de l’aprenentatge inicial és acollir els diferents processos de desenvolupament de l’escriptura i fer-los avançar”.

A partir de: Montserrat Fons i Montserrat Vilà

Lectures recomanades

Gràcies!!

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**